

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Філологічний факультет

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної

роботи **Наталія МИХАЛЬЧЕНКО**

28 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(В Т.Ч. ФОЛЬКЛОР)

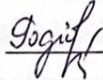
ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література),

освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

2024 – 2025 навчальний рік

Розробник: Родіонова Інна Григорівна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук, доцент (Інна РОДІОНОВА)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури
Протокол №1 від «26» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри (Лілія РУСКУЛІС)

«26» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(В Т. Ч. ФОЛЬКЛОР)

ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 01 Середня освіта (Українська мова і література)

експертно-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

Анотація

У процесі вивчення дисципліни «Історія української та зарубіжної літератури (в т. ч. Фольклор)» визначено загальнонаціональні тенденції розвитку літератури у зв'язках з іншими літературами, виявлено риси взаємовпливу та специфіки в українському й світовому літературно-мистецькому процесі; окреслено історичну змінюваність напрямів, жанрів і стилів, сформовано знання студентів про основні етапи розвитку української та зарубіжної літератур другої половини XIX – початку XX століття; з'ясовано специфіку жанрово-стильових та ідейно-художніх особливостей української літератури означеного періоду; розкрито основні аспекти з проблем розвитку української літературно-естетичної думки; закріплено знання літературознавчих понять; встановлено характерні особливості індивідуального стилю митців-модерністів; проаналізовано іманентні риси української прози, поезії та драматургії; досліджено художні твори, зважаючи на динаміку літературно-художніх стилів, змінність естетичних концепцій в історії української та світової літератури, використовуючи відповідні праці з літературознавства, літературно-критичні розвідки та художні тексти.

Ключові слова: реалізм, романтизм, модернізм, символізм, імпресіонізм, експресіонізм, неоромантизм, неореалізм, авангардизм, футуризм, сюрреалізм, літературно-мистецька дискусія, жанрова специфіка, літературні організації.

Summary

During the study of the discipline "History of Ukrainian and Foreign Literature (including Folklore)," national trends in the development of literature in relation to other literatures have been identified, along with the features of mutual influence and specific characteristics within the Ukrainian and global literary and artistic process. The historical evolution of movements, genres, and styles has been outlined, and students have gained knowledge about the main stages of development of Ukrainian and foreign literature from the second half of the XIX to the early XX century. The specifics of genre-style and ideological-artistic features of Ukrainian literature from the specified period have been clarified. The main aspects of the problems of the development of Ukrainian literary and aesthetic thought have been revealed, and knowledge of literary concepts has been consolidated. The characteristic features of the individual styles of modernist artists have been established. The immanent features of Ukrainian prose, poetry, and drama have been analyzed. Works of art have been studied, taking into account the dynamics of literary and artistic styles and the changing aesthetic concepts in the history of Ukrainian and world literature, using relevant works on literary studies, literary-critical explorations, and artistic texts.

Key words: realism, romanticism, modernism, symbolism, impressionism, expressionism, neo-romanticism, neo-realism, avant-garde, futurism, surrealism, literary and artistic discussion, genre specificity, literary organizations.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 9	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Загальна кількість годин: 270	Спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	Рік підготовки:	
		3-й	
		Семестр	
		5-й	6-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 8; самостійної роботи студента – 8	Ступінь бакалавра	20	18
		Практичні	
30		40	
Самостійна робота			
100		62	
Вид контролю: екзамен / екзамен			
http://moodle.mdu.edu.ua/course/index.php?categoryid=418			

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

IV семестр (50 год. – аудиторні заняття, 100 год. – самостійна робота (33% / 67%));

V семестр (58 год. – аудиторні заняття, 62 год. – самостійна робота (48% / 52%)).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу: ознайомити студентів з основними тенденціями українського і зарубіжного літературного процесу другої половини XIX – початку XX століття, дати систематизовані знання з літератури щодо специфіки діяльності чільних представників означеного періоду, опанувати найважливішим історико-літературним і фактологічним матеріалом щодо становлення й розвитку реалізму та модернізму в цілому і біографій класиків зокрема.

Завдання курсу: навчити студентів володіти принципами ідейно-художнього аналізу літературних творів, методологією їх оцінювання; вивчити жанрово-стильові та ідейно-художні особливості літератур відповідного періоду; пов'язати вивчення питань історії літератури з практичною роботою майбутніх викладачів мови і літератури, критиків і літературознавців; сприяти всебічному розвитку, активному становленню й самореалізації особистості майбутнього фахівця.

Передумови для вивчення дисципліни: обізнаність із нормами й канонами сучасного літературознавчого дискурсу та вміння представити свої наукові здобутки, що є одним із найважливіших і найвагоміших аспектів підготовки фахівця з університетською освітою. Курсу «Історія української та зарубіжної літератури (в т. ч. Фольклор)» властиві зв'язки з теоретичними та спеціальними теоретичними курсами загального фундаментального та професійного циклів: «Теоретичні проблеми літературознавства», «Мовознавство», «Філософія», «Історія України», «Психологія».

Навчальна дисципліна складається з *9-ти кредитів*.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Знати історію та культуру України; вміти дискутувати про історичне минуле й сучасність у політичному та культурному контексті, критично осмислювати проблеми у сфері історії.

ПРН 3. Знати основи філософії, що сприяють формуванню світогляду й соціалізації особистості в суспільстві.

ПРН 5. Здійснювати пошук, інтерпретацію та синтез наукової інформації, отриманої з різних джерел із дотриманням принципів академічної доброчесності.

ПРН 12. Уміти оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом літературознавства; знати тенденції української та зарубіжної літератури (в т. ч. фольклору) як теоретичного базису дослідницької й прикладної діяльності в галузі літературознавства.

ПРН 13. Уміти організувати навчальний процес у закладі загальної середньої освіти й реалізувати професійно-практичні засади навчання української мови літератури; здійснювати педагогічну діяльність в умовах реформування сучасної школи, реалізації концепції мовної освіти в Україні.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця в загальній системі знань про природу й суспільство та розвиток суспільства, техніки та технологій.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною (англійською) мовою.

ЗК 5. Здатність до виконання навчально- й науково-дослідницьких завдань фахового спрямування.

ЗК 6. Здатність організувати здоровий спосіб життя.

ЗК 7. Здатність проявляти повагу до української національної культури; з'ясовувати проблеми сучасної мовної та інформаційної політики.

ЗК 8. Здатність бути відповідальним, ініціативним; працювати в команді, розподіляти функції у виконанні спільної діяльності.

ЗК 9. Здатність розробляти й застосовувати інформаційно-комунікаційні технології в професійній та науковій діяльності.

II. Фахові:

ФК 2. Здатність усвідомити, критично осмислити й узагальнити досвід національного державотворення; висвітлювати специфіку становлення й розвитку історії України.

ФК 3. Здатність оперувати знаннями, що репрезентують зміст філософії як науки.

ФК 5. Здатність до програмування, організації та поетапного проведення теоретичних досліджень, виконання експериментальної роботи й висвітлення здобутих наукових студіювань у виданнях різної категорії; самостійного провадження науково-дослідницької роботи; репрезентації отриманих результатів на наукових заходах на засадах принципів академічної доброчесності.

ФК 12. Здатність до розуміння місця літературознавства в системі сучасної гуманітарної освіти; оволодіння навичками аналізу українського та світового літературних процесів у теоретичному й практичному та синхронічно-діахронічному аспектах; уміння використовувати здобутки регіонального письменства для формування національної свідомості здобувачів освіти, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій.

ФК 13. Здатність ураховувати традиційні та інноваційні підходи та принципи, добирати методи та прийоми навчання в процесі викладання української мови і літератури; засвоїти теорію сучасного уроку з урахуванням психологічних особливостей здобувачів освіти в умовах військового стану.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Розвиток реалізму в світовій літературі та Україні.

Тема 1. Естетика реалізму. Реалізм у живопису, графіці, музиці. Критичний характер реалістичного мистецтва. Новий підхід до зображення середовища і соціального характеру, розвиток типізації і індивідуалізації. Літературно-мистецьке життя України 70-90-х років XIX століття. Українська поезія. Продовження шевченківської традиції у творенні образу України поетами 70-90-х років XIX століття. Пошуки нових жанрово-стильових форм І. Манжурою, Я. Щоголевим та ін. Провідні мотиви громадянської та філософської лірики В. Самійленка, проблематика сатиричних творів; версифікаційна специфіка вірша. Поетична спадщина І. Франка: етапність, збірки, філософія творчості.

Тема 2. Розвиток художньої прози. Творчі пошуки, естетичні погляди І. Нечуя-Левицького («Бурлачка», «Афонський пройдисвіт»), історичні романи та романи про життя інтелігенції). Апологія принципу національного в літературі. Майстерність психологічного аналізу в творчості Панаса Мирного («Лихий попутав», «Хіба...» «Повія»). Початки аналітико-психологічного підходу до аналізу дійсності в прозі митця. Розмаїття творчої діяльності Б. Грінченка, мала й велика проза: традиції і новаторство. Феміністична проза в Україні та світі. Олена Пчілка: життєвий шлях та громадська діяльність, багатогранність творчого доробку. Творчість Є. Ярошинської та Л. Яновської.

Кредит 2. Шляхи розвитку української драматургії і театру.

Тема 3. Корифеї української драматургії: становлення українського професійного театру. Ідейно-тематичне багатство творчості М. Старицького. Жанрово-стильові особливості драми («Ой, не ходи, Грицю...»). Козацько-патріотичні теми в поезії, прозі та драматургії митця. М. Кропивницький як визначний актор, драматург та режисер. Реалістична соціальна драма в творчості митця. Традиції і новаторство драматургії І. Карпенка-Карого. Соціально-викривальна комедія та майстерність створення історичних постатей у творчості письменника («Сава Чалий»).

Кредит 3. Літературний процес другої половини XIX ст. у Франції.

Тема 4. Особливості французької прози XIX ст. Ф. Стендаль. Естетичні принципи,

зв'язок і полеміка з романтизмом («Ваніна Ваніні»). Серія книжок з мистецтва, дорожні нариси, твори філософсько-психологічного та публіцистичного характеру. Соціально-психологічний роман «Червоне і чорне». Доля Жюльєна. Значення соціального середовища для формування характеру. Тема кохання. Особливості психологізму. Особливості реалізму Стендаля.

Творчість О. де Бальзака. Роман «Шуани» – історичний пролог до циклу сучасних романів. Задум циклу «Людська комедія». Основні принципи творчості. Художня структура «Людської комедії». Зовнішній та внутрішній зв'язок. Композиційна структура роману «Батько Горіо». Реалістична майстерність Бальзака. Соціальне тло повісті «Гобсек» і засоби його художнього втілення. Образ Гобсека – філософське узагальнення доби. Драматургія Бальзака. Теми, ідеї, проблематика, конфлікт («Вотрен», «Мачуха», «Ділок»). Своєрідність літературного стилю Бальзака.

Тема 5. Творчість Г. Флобера: філософські, естетичні та політичні погляди, творчий метод. Типизація та психологізм. Письменницька техніка. «Лексикон прописних істин». Розвиток бальзаківських традицій в романі Флобера «Виховання почуттів». «Пані Боварі» як новий тип психологічного роману; повість «Проста душа».

Творчість П. Меріме. Романтична тема в збірці «Гузла». Меріме і Україна. Нарис «Українські козаки та їхні останні гетьмани», есе «Богдан Хмельницький». Образ сильної особистості в новелістиці П. Меріме («Таманго», «Кармен», «Матео Фальконе»).

Кредит 4. Розвиток реалістичної літератури в Англії.

Тема 6. Естетика англійського критичного реалізму, його національні особливості. Вплив чартизму на літературу. Плеяда англійських романістів – Ч. Дікенс, У. Текерей, Ш. Бронте, Е. Гаскел. Творчість Ч. Дікенса. «Нариси Боза». Урбанізм, гумор, сатира, іронія, гіпербола в романі «Посмертні записки Піквікського клубу». Твори 1830-1840рр. Проблеми виховання та освіти в романі «Олівер Твіст», «Ніколас Нікльбі», «Крамниця старожитностей». Соціальні і моральні проблеми в романі «Домбі і син». Моральний конфлікт у романі. Сюжет і проблематика повісті (соціальна та моральна) «Різдвяна пісня у прозі».

В. Текерей – великий сатирик Англії. «Книга снобів» та її ідейний та художній зв'язок з романом «Ярмарок марнославства». Ідейно-художня своєрідність роману «Ярмарок марнославства». Твори В. Текерея 1850–1860 рр. («Історія Пенденіса», «Історія Генрі Едмонда», «Дені Дюваль»).

Тема 7. Труднощі самовираження жінки-письменниці: досвід сестер Бронте. «Джейн Ейр» як роман-автобіографія Ш. Бронте. Тематика, проблематика, образна система. Романтичні тенденції в романі «Джейн Ейр». Трактування образу байронічного героя (містер Рочестер). «Грозовий перевал» («Буреверхи») Е. Бронте: специфіка хронотопу, тематика, проблематика. Сюжетно-композиційні особливості роману. Співіснування реального та фантастичного світів у творі.

Кредит 5. Реалізм в літературі США.

Тема 8. Романтизм і реалізм в літературі США середини та другої половини XIX ст. (Г. Бічер-Стоу, Н. Готорн, Г. Мелвіл; романтична символіка, реалістичний конфлікт). Життєвий і творчий шлях О. Генрі. Роль його новел у формуванні реалістичної літератури США. Творчість У. Уїтмена: ідеї і образи поезії. «Листя трави»: новаторство, особливості творчого методу. Творчість М. Твена і її значення в історії американської та світової літератури.

Кредит 6. Модернізм у світовій літературі кінця XIX – початку XX ст.

Тема 9. Модернізм в українській літературі. Інтенсивність пошуків нового художнього методу, стильове і жанрове розмаїття. Українська проза перехідного періоду. М. Коцюбинський – видатний український прозаїк. Неоромантична проза О. Кобилянської. Життєвий і творчий шлях, участь у феміністичному русі разом із Н. Кобринською, С. Окуневською. Вплив західноєвропейської літератури, філософії, зокрема Ф. Ніцше на формування літературно-естетичних поглядів письменниці.

Тема 10. Творчість представників «Покутської трійці». Традиції і новаторство в українській прозі кін. XIX – поч. XX ст. Творчість В. Стефаніка та ін. представників «Покутської трійці» (Л. Мартович, Марко Черемшина).

Кредит 7. Модерна поезія перехідного періоду та експериментальна природа української драматургії.

Тема 11. Становлення етнонаціонального різновиду «нової драми». Неореалістичні тенденції у драматургії В. Винниченка – письменника, політика, громадського діяча. Гостра філософська проблематика, подолання соціального побутовізму, Творча постать Лесі Українки в контексті української поезії та драматургії. Життєвий шлях видатної української поетеси, драматурга, перекладача, критика. Світоглядні засади творчості. Формування теоретичних положень модерного мистецтва. Неоромантичний дискурс творчості. Леся Українка як теоретик неоромантизму.

Тема 12. Розвиток українського символізму в поезії. Символістські тенденції у творчості М. Вороного та О. Олеся. Творчість представників «Молодої Музи». Виникнення літературного угруповання «Молода Муза» (1907-1909 рр.): М. Яцків, В. Пачовський, П. Карманський, Б. Лепкий, С. Твердохліб, О. Луцький.

Кредит 8. Модернізм у французькій та німецькій культурах. Феномен модерністів Скандинавії.

Тема 13. Розвиток французької літератури на межі століть. Творчість Ш. Бодлера – предтеча модернізму. Модернізм, передумови виникнення, філософська природа, течії, національна специфіка. Панестетизм, пантеїзм. Натуралізм, експериментальна проза (брати Гонкури. Е.Золя, Гі де Мопассан). Художній експеримент Е. Золя. Новелістика Гі де Мопассана. Художня своєрідність і тематичне розмаїття новел. Символізм. Синкретизм мистецтв. Французька поезія (П. Верлен, А. Рембо, С. Малларме). Імпресіонізм, експресіонізм. Стильова домінанта.

Тема 14. Модерне мистецтво у Німеччині. Літературна діяльність Г. Гауптмана, Т. Манна і Г. Манна. Модернізм у літературах країн Скандинавії, його зв'язок зі слов'янськими авторами. Зріла творчість Г. Ібсена, «нова драма». Кнут Гамсун.

Кредит 9. Англійський та американський модернізм.

Тема 15. Англійська література модернізму. Творчість і філософія О. Вайлда як визначного представника англійського естетизму. Утвердження інтелектуальної драми (драми-дискусії, драми ідей) у творчості Б. Шоу та М. Метерлінка. Новаторство модерністської п'єси.

Тема 16. Своєрідність життєвого і творчого шляху Джека Лондона. Неоромантичні і реалістичні твори письменника та їхнє місце в історії зарубіжної літератури XX століття. В. Фолкнер – літописець американського Півдня. Ф.С. Фіцджеральд – літописець періоду джазу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усь ого	у тому числі				
		л	П	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
І семестр						
<i>Кредит 1. Розвиток реалізму в світовій літературі та Україні</i>						
Тема 1. Естетика реалізму. Літературно-мистецьке життя України 70-90-х років XIX століття. Українська поезія. Продовження шевченківської традиції у творенні образу України поетами 70-90-х років XIX століття. І. Франко, В. Самійленко, Я. Щоголів та ін.	10	2	2			6
Тема 2. Розвиток художньої прози. Творчі пошуки, естетичні погляди І. Нечуя-Левицького. Майстерність психологічного	20	4	8			8

аналізу в творчості Панаса Мирного. Мала проза Олени Пчілки та Б. Грінченка.						
Усього:	30	6	10			14
<i>Кредит 2. Шляхи розвитку української драматургії і театру</i>						
Тема 3. Корифеї української драматургії: становлення українського професійного театру. Драматургія М. Старицького, М. Кропивницького та І. Карпенка-Карого.	30	2	4			24
Усього:	30	2	4			24
<i>Кредит 3. Літературний процес другої половини XIX ст. у Франції</i>						
Тема 4. Особливості французької прози XIX ст. Реалістичний роман Ф. Стендаля, О. де Бальзака. Естетичні принципи творчості.	16	2	4			10
Тема 5. Творчість Г. Флобера: філософські, естетичні та політичні погляди. Образ сильної особистості в новелістиці П. Меріме.	14	2	4			8
Усього:	30	4	8			18
<i>Кредит 4. Розвиток реалістичної літератури в Англії</i>						
Тема 6. Естетика англійського критичного реалізму. Вплив чартизму на літературу. Плеяда англійських романістів. Творчість Ч. Дікенса. В. Текерей – великий сатирик Англії.	16	2	2			12
Тема 7. Труднощі самовираження жінки-письменниці: досвід сестер Ш., Е. Бронте та Е. Гаскел.	14	2	2			10
Усього:	30	4	4			22
<i>Кредит 5. Реалізм літературі США</i>						
Тема 8. Романтизм і реалізм в літературі США середини та другої половини XIX ст. (Г. Бічер-Стоу, Н. Готорн; О. Генрі, В. Уїтмен, М. Твен), їх роль в історії американської та світової літератури.	30	4	4			22
Усього:	30	4	4			22
Усього:	150	20	30			100
II семестр						
<i>Кредит 6. Модернізм у світовій літературі кінця XIX – початку XX ст.</i>						
Тема 9. Модернізм в українській літературі. Українська проза перехідного періоду. М. Коцюбинський – видатний український прозаїк. Неоромантична проза О. Кобилянської. Життєвий і творчий шлях, участь у феміністичному русі разом із Н. Кобринською, С. Окуневською.	18	2	6			10
Тема 10. Творчість представників «Покутської трійці». Традиції і новаторство в українській прозі кін. XIX – поч. XX ст. Творчість В. Стефаніка та ін. представників «Покутської трійці» (Л. Мартович, Марко Черемшина).	12	2	4			6
Усього:	30	4	10			16
<i>Кредит 7. Модерна поезія перехідного періоду та експериментальна природа</i>						

<i>української драматургії</i>						
Тема 11. Становлення етнонаціонального різновиду «нової драми». Неореалістичні тенденції у драматургії В. Винниченка. Неоромантичний дискурс творчості Лесі Українки.	16	2	6			8
Тема 12. Розвиток українського символізму в поезії. Символістські тенденції у творчості М. Вороного та О. Олеся. Творчість представників «Молодої Музи».	14	2	4			8
Усього:	30	4	10			16
<i>Кредит 8. Модернізм у французькій та німецькій культурах. Феномен модерністів Скандинавії</i>						
Тема 13. Розвиток французької літератури на межі століть. Творчість Ш. Бодлера – предтеча модернізму. Художній експеримент Е. Золя. Новелістика Гі де Мопассана. Символізм. Французька поезія (П. Верлен, А. Рембо, С. Малларме). Імпресіонізм, експресіонізм.	18	4	6			8
Тема 14. Модерне мистецтво у Німеччині. Творчість Т. Манна і Г. Манна. Літературна діяльність Г. Гауптмана. Модернізм у літературах країн Скандинавії, Кнут Гамсун. «Нова драма» Г. Ібсена.	12	2	4			6
Усього:	30	6	10			14
<i>Кредит 9. Англійський та американський модернізм</i>						
Тема 15. Англійська література модернізму. Творчість і філософія О. Вайлда. Утвердження інтелектуальної драми (драми-дискусії, драми ідей) у творчості Б. Шоу, М. Метерлінка. Новаторство модерністської п'єси.	14	2	4			8
Тема 16. Своєрідність життєвого і творчого шляху Джека Лондона. В. Фолкнер – літописець американського Півдня. Ф.С. Фіцджеральд – літописець періоду джазу. Місце письменників в історії зарубіжної літератури ХХ століття.	16	2	6			8
Усього:	30	4	10			16
Усього:	90	18	40			62
Разом:	270	38	70			162

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Розвиток реалізму в світовій літературі та Україні</i>		
	Тема 1. Реалізм і романтизм. Естетика реалізму. Літературно-мистецьке життя України 70-90-х років XIX століття. Українська поезія: І. Франко, В. Самійленко, Я. Щоголів та ін.	2
	Тема 2. Розвиток художньої прози. Творчі пошуки І. Нечуя-Левицького. Майстерність психологічного аналізу в творчості Панаса	4

	Мирного. Мала проза Олени Пчілки та Б. Грінченка.	
<i>Кредит 2. Шляхи розвитку української драматургії і театру</i>		
	Тема 3. Корифеї української драматургії: становлення українського професійного театру. Драматургія М. Старицького, М. Кропивницького та І. Карпенка-Карого.	2
<i>Кредит 3. Літературний процес другої половини XIX ст. у Франції</i>		
	Тема 4. Особливості французької прози XIX ст. Реалістичний роман Ф. Стендаля, О. де Бальзака. Естетичні принципи творчості.	2
	Тема 5. Творчість Г. Флобера: філософські, естетичні та політичні погляди. Образ сильної особистості в новелістиці П. Меріме.	2
<i>Кредит 4. Розвиток реалістичної літератури в Англії</i>		
	Тема 6. Естетика англійського критичного реалізму. Вплив чартизму на літературу. Плеяда англійських романістів. Творчість Ч.Дікенса. В. Текерей – великий сатирик Англії.	2
	Тема 7. Труднощі самовираження жінки-письменниці: досвід сестер Ш., Е. Бронте та Е. Гаскел.	2
<i>Кредит 5. Реалізм у літературі США</i>		
	Тема 8. Творчий шлях О. Генрі. Роль новел у формуванні реалістичної літератури США. Творчість У. Уйтмена: ідеї і образи поезії. Творчість М. Твена, її роль в історії американської та світової літератури.	4
<i>Кредит 6. Модернізм у світовій літературі кінця XIX – початку XX ст.</i>		
	Тема 9. Модернізм в українській літературі. Українська проза перехідного періоду.	2
	Тема 10. Творчість представників «Покутської трійці».	2
<i>Кредит 7. Модерна поезія перехідного періоду та експериментальна природа української драматургії</i>		
	Тема 11. Становлення етнонаціонального різновиду «нової драми». Неореалістичні тенденції у драматургії В. Винниченка. Неоромантичний дискурс творчості Лесі Українки.	2
	Тема 12. Розвиток українського символізму в поезії. Творчість М. Вороного, О. Олеся та представників «Молодої Музи» (М. Яцків, В. Пачовський, П. Карманський, Б. Лепкий, С. Твердохліб, О. Луцький).	2
<i>Кредит 8. Модернізм у французькій та німецькій культурах. Феномен модерністів Скандинавії</i>		
	Тема 13. Розвиток французької літератури на межі століть. Модернізм, передумови виникнення, філософська природа, течії, національна специфіка. Творчість Ш. Бодлера. Натуралізм, експериментальна проза (брати Гонкури. Е.Золя, Гі де Мопассан). Художній експеримент Е. Золя. Новелістика Гі де Мопассана. Символізм. Французька поезія (П. Верлен, А. Рембо, С. Малларме).	4
	Тема 14. Модерне мистецтво у Німеччині. Літературна діяльність Г. Гауптмана, Т. Манна і Г. Манна. Модернізм у літературах країн Скандинавії, його зв'язок зі слов'янськими авторами. Зріла творчість Г. Ібсена, «нова драма». Кнут Гамсун.	2
<i>Кредит 9. Англійський та американський модернізм</i>		
	Тема 15. Англійська література модернізму. Творчість і філософія О. Вайлда. Утвердження інтелектуальної драми (драми-дискусії, драми ідей) у творчості Б. Шоу, М. Метерлінка. Новаторство модерністської п'єси.	2
	Тема 16. Своєрідність життєвого і творчого шляху Джека Лондона.	2

	В. Фолкнер – літописець американського Півдня. Ф.С. Фіцджеральд – літописець періоду джазу. Місце письменників в історії зарубіжної літератури ХХ століття.	
	Усього	38

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Розвиток реалізму в світовій літературі та Україні</i>		
1.	Тема 1. Літературно-мистецьке життя України 70-90-х років ХІХ століття. Українська поезія: продовження шевченківської традиції у творенні образу України поетами 70-90-х рр. ХІХ ст. (В. Самійленко, Я. Щоголів та ін.).	2
2.	Тема 2. Розвиток художньої прози. Творчі пошуки І. С. Нечуя-Левицького. Майстерність психологічного аналізу в творчості Панаса Мирного. Проблематика малої прози Олени Пчілки та Б. Грінченка.	8
<i>Кредит 2. Шляхи розвитку української драматургії і театру</i>		
3.	Тема 3. Творчість корифеїв української драматургії. Козацько-патріотичні теми в поезії, прозі та драматургії М. Старицького. Майстерність створення історичних постатей І. Карпенком-Карим: своєрідність трактування образу Сави Чалого. Художній світ І. Франка.	4
<i>Кредит 3. Літературний процес другої половини ХІХ ст. у Франції</i>		
4.	Тема 4. Особливості французької прози ХІХ ст. Реалістичний роман Ф. Стендаля, О. де Бальзака.	4
5.	Тема 5. Творчість Г. Флобера: філософські, естетичні та політичні погляди. Образ сильної особистості в новелістиці П. Меріме.	4
<i>Кредит 4. Розвиток реалістичної літератури в Англії</i>		
6.	Тема 6. Естетика англійського критичного реалізму. Творчість Ч.Дікенса. В. Текерей – великий сатирик Англії.	2
7.	Тема 7. Дамська версія англійського реалістичного роману.	2
<i>Кредит 5. Реалізм у літературі США</i>		
8.	Тема 8. Новелістика О. Генрі. Творчість У. Уїтмена: ідеї і образи поезії. Роль новел та поезій у формуванні реалістичної літератури США.	4
<i>Кредит 6. Модернізм у світовій літературі кінця ХІХ – початку ХХ ст.</i>		
	Тема 9. Модернізм в українській літературі. М. Коцюбинський – видатний український прозаїк. Неоромантична проза О. Кобилянської.	6
	Тема 10. Традиції і новаторство в українській прозі кін. ХІХ – поч. ХХ ст. Творчість В. Стефаника та ін. представників «Покутської трійці» (Л. Мартович, Марко Черемшина).	4
<i>Кредит 7. Модерна поезія перехідного періоду та експериментальна природа української драматургії</i>		
	Тема 11. Драматургія В. Винниченка. Творча постать Лесі Українки в контексті модерної української поезії та драматургії.	6
	Тема 12. «Срібний злет» українського символізму. Поезія М. Вороного та О. Олеся. Творчість представників «Молодої Музи».	4
<i>Кредит 8. Модернізм у французькій та німецькій культурах. Феномен модерністів Скандинавії</i>		
	Тема 13. Розвиток французької літератури на межі століть. Творчість Ш. Бодлера. Натуралізм, експериментальна проза (брати Гонкури. Е.Золя, Гі де Мопассан). Художній експеримент Е. Золя. Новелістика Гі де Мопассана. Художня своєрідність і тематичне розмаїття новел.	6

	Символізм. Французька поезія (П. Верлен, А. Рембо, С. Малларме).	
	Тема 14. Модерне мистецтво у Німеччині. Літературна діяльність Г. Гауптмана, Т. Манна і Г. Манна. Модернізм у літературах країн Скандинавії, його зв'язок зі слов'янськими авторами. Зріла творчість Г. Ібсена, «нова драма». Кнут Гамсун.	4
<i>Кредит 9. Англійський та американський модернізм</i>		
	Тема 15. Англійська література модернізму. Творчість і філософія О. Вайлда. Утвердження інтелектуальної драми (драми-дискусії, драми ідей) у творчості Б. Шоу, М. Метерлінка. Новаторство модерністської п'єси.	4
	Тема 16. Своєрідність життєвого і творчого шляху Джека Лондона. В. Фолкнер – літописець американського Півдня. Ф.С. Фіцджеральд – літописець періоду джазу. Місце письменників в історії зарубіжної літератури ХХ століття	6
	Усього	70

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Розвиток реалізму в світовій літературі та Україні</i>		
	Тема 1. Українська поезія 70-90-х рр. ХІХ ст.: В. Самійленко, Я. Щоголів та ін. Підготувати презентацію творчості одного з митців. Вивчити напам'ять один із творів збірки І. Франка «Зів'яле листя» (на вибір студента) та проаналізувати його. Підібрати відео - зразки поетичних текстів І. Франка, які звучать в сучасній музичній інтерпретації, створіть мультимедійну презентацію. Переглянути екранізації творів І. Франка («Украдене щастя», «Захар Беркут») та вказати зміни, внесені під час екранізацій щодо текстів конкретних творів.	6
	Тема 2. Розвиток художньої прози. Творчі пошуки І. Нечуя-Левицького. Майстерність психологічного аналізу в творчості Панаса Мирного. Мала проза Олени Пчілки та Б. Грінченка. Підготувати презентацію творчості одного з митців.	8
<i>Кредит 2. Шляхи розвитку української драматургії і театру</i>		
	Тема 3. Корифеї української драматургії: становлення українського професійного театру. Підготувати презентацію: «Театр корифеїв і Миколаївщина». Підібрати відеоролики театральних постановок п'єс І. Карпенка-Карого, створити мультимедійну презентацію.	24
<i>Кредит 3. Літературний процес другої половини ХІХ ст. у Франції</i>		
	Тема 4. Особливості французької прози ХІХ ст. Реалістичний роман Ф. Стендаля та О. де Бальзака. Підготувати презентацію творчості одного з митців.	10
	Тема 5. Особливості французької прози ХІХ ст. Реалістичний роман Г. Флобера та новелістика П. Меріме. Підготувати презентацію творчості одного з митців.	8
<i>Кредит 4. Розвиток реалістичної літератури в Англії</i>		
	Тема 6. Естетика англійського критичного реалізму, його національні особливості. Ч. Дікенс, У. Текерей: підготувати презентацію творчості одного з митців.	12
	Тема 7. Жіноча проза в літературі реалізму: Ш. Бронте, Е. Гаскел. Підготувати презентацію творчості одного з митців.	10
<i>Кредит 5. Реалізм у літературі США</i>		

	Тема 8. Творчий шлях О.Генрі та В. Уйтмена. Роль новел та поезій у формуванні реалістичної літератури США. Творчість М. Твена і її значення в історії американської і світової літератури. Підготувати презентацію творчості одного з митців.	22
<i>Кредит 6. Модернізм у світовій літературі кінця XIX – початку XX ст.</i>		
	Тема 9. Модернізм в українській літературі. Українська проза перехідного періоду. Охарактеризувати роль елементів суміжних мистецтв (музика, живопис) у художніх творах М. Коцюбинського та О. Кобилянської. Розробити презентацію : «Стильові течії модернізму та авангардизму» або «Український літературний фемінізм кінця XIX – початку XX ст.».	10
	Тема 10. Творчість В. Стефаника та ін. представників «Покутської трійці» (Л. Мартович, Марко Черемшина). Розробити презентацію до теми «Творчість В. Стефаника у контексті епохи». Написати есе, як ви розумієте вислів : «Нести свій хрест...» ?	6
<i>Кредит 7. Модерна поезія перехідного періоду та експериментальна природа української драматургії</i>		
	Тема 11. Становлення етнонаціонального різновиду «нової драми». Підготувати презентацію-портфоліо «В.Винниченко: драматична доля політика й письменника»; розробити кроссенс. «Малярський доробок В. Винниченка». Підготуйте мудборд за прочитаними творами Лесі Українки. Розробіть систему запитань для дискусії за драматичною поемою «Кассандра» (до 10 питань) і включіть їх у презентацію.	8
	Тема 12. Розвиток українського символізму в поезії. Скласти сенкан про М. Вороного та діаманту про Олеся. Проаналізувати по 2 вірші кожного автора. Підготувати презентацію про М. Яцківа, В. Пачовського, П. Карманського, Б. Лепкого, С. Твердохліба, О. Луцького.	8
<i>Кредит 8. Модернізм у французькій та німецькій культурах. Феномен модерністів Скандинавії</i>		
	Тема 13. Ознайомитись із біографіями Ш. Бодлера, П. Верлена та С. Малларме; підготувати 3 кроссенси (представити авторів). Розробити презентацію : ««Квіти зла» Ш. Бодлера і музика», ««Квіти зла» Ш. Бодлера і живопис», «Поетичні збірки Поля Верлена», «Новаторство С. Малларме» (1 за вибором студента).	8
	Тема 14. Модерне мистецтво у Німеччині. Літературна діяльність Г. Гауптмана, Т. Манна і Г. Манна. Підготувати презентацію. Перечитуючи твори Т. Манна, зафіксувати особливості його художнього стилю, глибину підтексту, психологізм, символічність образів, роль позасюжетних елементів тощо. Модернізм у літературах країн Скандинавії, його зв'язок зі слов'янськими авторами. Зріла творчість Г. Ібсена, «нова драма». Кнут Гамсун.	6
<i>Кредит 9. Англійський та американський модернізм</i>		
	Тема 15. Англійська література модернізму. Творчість і філософія О. Вайлда (підготувати презентацію). Утвердження інтелектуальної драми (драми-дискусії, драми ідей) у творчості Б. Шоу, М. Метерлінка. Новаторство модерністської п'єси.	8
	Тема 16. Підготувати презентацію: «Пригодницькі оповідання й романи Джека Лондона», «В. Фолкнер – літописець американського Півдня», «Ф.С. Фіцджеральд – літописець періоду джазу» (1 на вибір).	8
	Усього	162

8. Індивідуальні завдання

Підготовка творчо-наукового проєкту: презентація життєвої долі / творчого доробку обраного митця із висвітленням проблем літературознавчого характеру. Основне завдання цього виду діяльності – навчити студентів використовувати професійно профільовані знання для аналізу й інтерпретації художнього та наукового тексту.

9. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративні (лекція: лекція-презентація, проблемна лекція, лекція-бесіда, лекція-дискусія, лекція-конференція, відеолекція, лекція із мультимедійним супроводом та ін.), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія). Репродуктивний метод (конспектування монографій, методичних посібників, статей у фахових виданнях). Частково-пошуковий метод (проблемні лекції, розв'язання проблемних завдань), метод вправ (проєктування літературних завдань, моделювання навчальних ситуацій, створення конспектів занять із літературознавчих дисциплін та ін.), дослідницький метод (аналіз аспектів методичних проблем). Інтерактивні імітаційні методи (рольові ігри, ситуативні завдання з використанням ІКТ) та ін.

10. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (контрольна робота). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, індивідуальних робіт, уміння самостійно опрацювати тексти, складання конспекту й опрацювання рекомендованої літератури, підготовки творчо-наукового проєкту, здатності публічно представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (контрольна робота, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу теми.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється «відмінно» за умови, якщо відповідь повна, вичерпна, насичена термінологією з курсу; визначається точністю, послідовністю і логічністю; відповідає мовним нормам. У ході відповіді студент розкриває питання, передбачені для самостійного опрацювання, наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу.

Студенту виставляється «дуже добре», якщо відповідь повна, вичерпна, насичена термінологією з курсу; визначається точністю, послідовністю і логічністю; відповідає мовним нормам. У ході відповіді студент розкриває питання, передбачені для самостійного опрацювання, наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу. У ході відповіді наявні незначні мовленнєві огріхи.

Студенту виставляється «добре» тоді, коли він демонструє належні знання, самостійний підхід до інтерпретації літературно-мистецьких текстів; чітко й лаконічно висловлює думки, але припускається певних неточностей у відповідях, не наводить приклади; виконує переважну більшість поставлених завдань (не менш як дві третини).

Студенту виставляється «достатньо», якщо він володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно; має бідну теоретико-літературну базу, використовує окремі приклади на підтвердження висловленого судження.

Студенту виставляється мінімальний «задовільно», коли студент володіє теоретичними знаннями і практичними вміннями аналізу історико-літературних явищ, проте не може виконати поставлені завдання; у розкритті питань немає логічної послідовності.

Кількість балів на завершення **семестру** повинна складати від 250 до 500 балів (за 5 кредитів), тобто сума балів за виконання всіх завдань.

Відповідний **розподіл балів, які отримують студенти** – 5 крд.

I семестр

Поточне оцінювання та самостійна робота								КР	Накопичувальні бали/сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	50	500/ 100
40	50	90	50	40	50	40	90		

Відповідний **розподіл балів, які отримують студенти** за 4 крд.

II семестр

Поточне оцінювання та самостійна робота						КР	Накопичувальні бали/сума
T9	T10	T11	T12	T13	T14	40	400/ 100
50	40	50	40	40	50		

11. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи, презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

12.1. Рекомендована література до курсу Історія української літератури XIX-XX ст.

Базова

1. Гундорова Т. Проявлення слова. Дискусія раннього українського модернізму. Київ: Критика, 2009. 441 с.
2. Історія української літератури XIX ст.: У 3-х кн. Кн. 1: Навч. посібник / За ред. М.Т. Яценка. К.: Либідь, 1995. 368 с.
3. Історія української літератури XIX ст. (70-90-ті роки): підручник для студ. ВНЗ: у 2 кн. Кн. 1 / за ред. О.Д. Гнідан. Київ : Вища школа, 2002. 575 с.
4. Історія української літератури XIX ст. (70-90-ті роки): підручник для студ. ВНЗ: у 2 кн. Кн. 2 / за ред. О.Д. Гнідан. Київ : Вища школа, 2003. 440 с.
5. Історія української літератури XIX століття: підручник для студ. ВНЗ: у 2 кн. Кн. 1 / за ред. М.Г. Жулинського. Київ : Либідь, 2005. 655 с.
6. Історія української літератури XIX століття: підручник для студ. ВНЗ: у 2 кн. Кн. 2 / за ред. М.Г. Жулинського. Київ : Либідь, 2006. 712 с.
7. Історія української літератури та літературно-критичної думки першої половини XIX століття: підручник для студ. ВНЗ / за ред. Галича О.А. Київ : Центр навч.

- літератури, 2006. 392 с.
8. Ковалів Ю. Історія української літератури. Кінець XIX – початок XX ст. Київ : «Академія», 2013. Т.1. 512 с.
 9. Ковалів Ю. Історія української літератури. Кінець XIX – початок XXI ст. : підруч. : у 10 т. Т. 3. Київ : ВЦ «Академія», 2014. 472 с.
 10. Ковалів Ю. Історія української літератури. Кінець XIX – початок XXI століття. У 10-ти томах: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: ВЦ «Академія», 2015. 576 с.
 11. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. Київ: Либідь, 1999. 447 с.
 12. Родіонова І., Мхитарян О., Ситченко А. Корпус навчально-методичних матеріалів до дисциплін літературознавчого циклу: навчально-методичний посібник / за заг. ред. І. Родіонової. Миколаїв: Іліон, 2020. 355с.

Додаткова

1. Агеєва В. Жіночий простір. Феміністичний дискурс українського модернізму. К., 2003. С.80–107.
2. Варецька С., Маценка С., Мельник Д., Тарасюк Я. «Душа її і слово не дається під ярмо»: «Касандра» Лесі Українки крізь призму мовної, міфологічної, соціальної і філософської вини. Львів: Ідеологія національної аристократії (на пошану 150-річчя від дня народження Лесі Українки): 2021. С. 298-304.
3. Богданець-Білокаленко Н. Біографічні нариси Бориса Грінченка як джерело вивчення історії української літератури XIX ст. *Українська мова і література в школах України*. 2018. № 5. С. 38–41.
4. Бунчук Б. Віршування М. Старицького: навч. посібник. Чернівці : Рута, 2004. 48 с.
5. Вертій О. Народні джерела національної самобутності української літератури 70-90-х років XIX століття. Суми : Собор, 2005. 448 с.
6. Вертій О. «Українська ідея» як феномен літератури: народні джерела творчості Павла Грабовського. *Дивослово*. 2003. № 3. С. 15–20.
7. Гаврилюк О. Українська література в контексті розвитку суспільства другої половини XIX століття. *Дивослово*. 2010. № 8. С. 11–15.
8. Голобородько Я. Інтелектуал, письменник, науковець: життя й аспекти творчої діяльності Бориса Грінченка. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2005. № 10. С.4–7.
9. Голобородько Я. Духовні імперативи Бориса Грінченка: життєтворчість крізь призматику «херсонського періоду». *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2007. № 17–18. С. 74–79.
10. Городна О. Розвиток драматургії і театру. Український професійний театр. Трупа корифеїв. *Українська мова та література*. 2010. № 38–40. С. 3–8.
11. Гром'як Р. Історія української літературної критики (від початків до кінця XIX ст.). Тернопіль, 1999. 223 с.
12. Гундорова Т. Невідомий Іван Франко: грані ізмарагду. Київ : Либідь, 2006. 359 с.
13. Гурдуз А. Міфопоетична парадигма в українській та західноєвропейській «прозі про землю» кінця XIX - першої третини XX ст. : моногр. Миколаїв : вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2008. 216 с.
14. Гуць М. Маловідомі сторінки з життєпису Олени Пчілки: (Деякі архівні матеріали, пов'язані з відкриттям пам'ятника Іванові Котляревському в Полтаві 1903 року). *Слово і час*. 2005. № 10. С. 58–66.
15. Дрофань Л. Берегиня: [про Олену Пчілку]. Київ : Молодь, 2004. 206 с.
16. Дронь К. Міфологізм у прозі Івана Франка: (імагологічний аспект). Київ : Наукова думка, 2013. 241 с.
17. Єременко О. Трансформація художніх засобів інформаційної компресії в малій прозі прозі Б. Грінченка. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2008. № 3. С. 16–18.
18. Жила С. «Тіні забутих предків» – повістевий шедевр Михайла Коцюбинського. *Українська мова і література в школах України*. 2019. № 9. С. 12-17.
19. Жулинський М. Слово і доля: [Українські письменники XIX-XX ст.]: навч. посібник. Київ : А.С.К., 2002. 640 с.

20. Забужко О. Шевченків міф України: Спроба філософського аналізу. К., 1997. 143 с.
21. Залеська-Онишкевич Л. Текст і гра. Модерна українська драма. Нью-Йорк: Літопис, 2009. 471 с.
22. Захарченко А. Українська комедія кінця XIX – початку XX століття: жанрові, тематичні, образні доміанти. *Українська мова і література в школах України: щомісячний науково-методичний та літературно-мистецький журнал*. 2018. № 12. С. 13–20.
23. Зеров М. Українське письменство. Київ: Основи, 2002. 1301 с.
24. Камінчук О. Структурно-типологічні параметри поезії Івана Франка: неокласицизм, просвітництво, романтизм. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колежіумах*. 2006. № 7/8. С. 82–100.
25. Клочек Г. Трактат Івана Франка «Із секретів поетичної творчості» як предтеча української рецептивної поетики. *Слово і час*. 2007. № 4. С. 39–45.
26. Ковалець Л. «Власним трудом і силою волі...»: штрихи до портрету Євгенії Ярошинської (із першопублікацією мемуарних свідчень). *Слово і час*. 2012. № 2. С. 63–72.
27. Ковалець Л. Уроки Євгенії Ярошинської. *Дивослово*. 2005. № 11. С. 59–60.
28. Козар Л. «Лицарі духа». Фольклористична діяльність Бориса Грінченка в оцінці Івана Франка. *Слово і час*. 2006. № 9. С. 10–13.
29. Колінько О. Слово і час. Новела рубежу XIX – XX ст.: традиції жанру чи руйнування канону? *Слово і час*. 2015. № 2. С. 63–71.
30. Левчик Н. Михайло Старицький: багатогранність таланту. *Дивослово*. 2005. № 12. С. 20–26.
31. Малютина Н. Явище жанрової інтерактивності у драматургії І. Карпенка-Карого. *Слово і час*. 2008. № 1. С. 53–60.
32. Матвіїшин В. Український літературний європеїзм: моногр. Київ: ВЦ «Академія», 2009. 264 с.
33. Новиков А. Апостол українського театру: літературний портрет М. Кропивницького. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2005. № 6. С. 12–15.
34. Новиков А. Марко Кропивницький – фундатор нового українського театру. *Українська мова і література в школі*. 2010. №7. С. 4–7.
35. Новиков А. Нариси з історії українського театру та драматургії: [М.Кропивницький]. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2006. № 3. С. 36–39.
36. Новиков А. Образ української жінки-страдниці в п'єсах драматургів «театру корифеїв». *Дивослово*. 2004. № 7. С. 55–58.
37. Новиков А. Творчість Михайла Старицького в контексті літературно-мистецького процесу доби. *Українська мова і література в школі*. 2008. № 4. С.49-54.
38. Новиков А. Тема духовного здоров'я українського народу в п'єсах драматургів театру «корифеїв». *Українська література в загальноосвітній школі*. 2008. № 1. С. 2–5.
39. Новиков А. Феномен театру корифеїв у контексті світової культури. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2012. № 10. С. 5–7.
40. Образне слово поетичного модернізму. Леся Українка, Микола Вороний, Олександр Олесь (розробка уроків). *Українська мова та література. Шкільний світ*. 2019. № 12. С. 16.
41. Панченко В. «Великий артист зору»: [І.Нечуй-Левицький]. *Бібліотечка «Дивослова»*. 2005. № 1. С. 2–19.
42. Панченко В. Любов і боротьба адвоката Рафаловича. Шкільна версія аналізу повісті І. Франка «Перехресні стежки». / Панченко В. Урок літератури. Кіровоград: ДЛАУ, 2000. С.215–239.
43. Письменники України: біобібліогр. довідник / упоряд. В. П. Павловська, Л.Ф. Бубнова, Л.М. Сіренко. Київ: Укр. письменник, 2006. 514 с.
44. Погребенник В. Іван Нечуй-Левицький. 1838-1918. *Українська мова та література*. 2004. № 21-24. С.17–29.
45. Погребенник В. Іван Карпенко-Карий (Іван Тобілевич). 1845-1907. *Українська мова та література*. 2004. № 21-24. С.50–61.
46. Погрібний А. Класики. Не зовсім за підручником. Київ: Школяр, 2000. 136 с.
47. Пода О. Історичний роман І.С. Нечуй-Левицького «Князь Єремія Вишневецький»:

- роздуми над рукописом. *Слово і час*. 2004. № 10. С.44–57.
48. Поліщук Я. Культурницька місія Бориса Грінченка. *Дивослово*. 2007. №7. С.45–47.
 49. Поліщук В. Художня проза Михайла Старицького: Проблематика і особливості поетики романів і повістей письменника: моногр. Черкаси : Брама, 2003. 376 с.
 50. Романов С. Інтимна лірика Лесі Українки та Олександра Олеся крізь співмірність приватного досвіду і художньої реконструкції. *Слово і час*. 2017. № 4. С.67-79.
 51. Романюк І. На творчих перехрестях: І. Франко та Ю. Словацький. *Дзвін*. 2000. № 5-6. С.155-158.
 52. Ротач П. З етюдів до біографії Панаса Мирного. *Слово і Час*. 2003. №2. С.76–79.
 53. Ружеви́ч Т.М., Ружеви́ч Я.І. Романтичні герої Фенімора Купера. *Зарубіжна література в школах України*. 2005. № 12. С.52-55.
 54. Силкіна В. Сальвадор Далі як «ілюстратор» літератури модернізму. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2018. № 11. С. 24-27.
 55. Ситченко А., Родіонова І., Гурдуз А. Корпус типових навчальних програм літературознавчого циклу: методичний посібник. Миколаїв: Іліон, 2020. 123 с.
 56. Сюдюков І. Зрада і кара: суть історичного конфлікту в трагедії Івана Карпенка-Карого. *Урок української*. 2008. № 1/2. С.56–57.
 57. Тетеріна О. Переклад у концепції національної літератури Івана Франка. *Слово і час*. 2007. № 12. С.15–23.
 58. Тихолоз Б. Психодрама Івана Франка в дзеркалі рефлексійної поезії: студії. Львів, 2005. 180с.
 59. Тихолоз Н. Казкотворчість Івана Франка: (генологічні аспекти). Львів, 2005. 316 с.
 60. Тодчук Н. Роман Івана Франка «Для домашнього огнища»: простір і час. Львів, 2002. 204 с.
 61. Турчин М. Пропаща доля внука: ще одне прочитання образу Чіпки. *Дивослово*. 2004. № 9. С.23–25.
 62. Федоренко Т. Згублене життя: (до компаративного вивчення роману «Повія» Панаса Мирного). *Українська література в загальноосвітній школі*. 2003. № 4. С.34–37.
 63. Фіголь О. Вальтерскоттівська концепція історизму в інтерпретації Михайла Старицького. *Література. Фольклор. Проблеми поетики*: зб. наук. пр. Київ : Акцент, 2007. Вип. 26. С.201–211.
 64. Чижевський Д. Історія української літератури: Від початків до доби реалізму. Реалізм. Київ, 2003.
 65. Швець А. Злочин і катарсис: Кримінальний сюжет і проблеми художнього психоаналізу в прозі Івана Франка. Львів, 2003. 236 с.
 66. Штонь Г. Т. Г. Шевченко і І. Я. Франко. Поетичні візії України. Онтологічна спільність та відмінність. *Слово і час*. 2008. № 3. С.12–17.
 67. Яценко Т. Модернізм як мистецьке явище другої половини ХІХ - початку ХХ століття. Оглядова лекція у структурі літературного курсу за вибором. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2010. № 9. С. 33-38.
 68. Яценко Т. Шедеври модернізму вивчення української і зарубіжної літератури у мистецькому контексті. Програма спеціального курсу. *Українська мова і література в школі*. 2018. № 4. С. 29-55; № 5. С. 39-59.
 69. Яценко Т. Модернізм як мистецька філософія другої половини ХІХ – початку ХХ століття. *Українська мова і література в школі*. 2019. № 6. С. 9-15.

11.2. Базова

до курсу Історія зарубіжної літератури ХІХ-ХХ ст.

1. Гурдуз А. І. Історія світової літератури (ХІХ – початок ХХ ст.): навч.-метод. посіб. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2019. 233 с.
2. Давиденко Г.Й., Чайка О.М. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ століття: навчальний посібник. Київ, 2007. 400 с.
3. Давиденко Г.Й., Чайка О.М. Історія зарубіжної літератури ХІХ ст. Київ, 2007. 518 с.
4. Драматургія кінця ХІХ - ХХ ст. (Г.Ібсен, Б.Шоу, Б.Брехт) : матеріали до вивч. / упоряд.: Кеба О. В. [та ін.]. Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2006. 220 с.

5. Драматургія ХХ ст. (Б. Шоу. Б. Брехт) : матеріали для вивчення / упоряд. О. В. Кеба, П. Л. Шулик. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2000. 112 с.

Додаткова

1. Авдєєва І.Д. Через образ головного героя – до осягнення естетики «нової драми». *Всесвітня література*. 2006. № 4. С. 27- 32.
2. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. Марії Зубрицької. 2-е вид., доповнене. Львів: Літопис, 2001. 832 с.
3. Анненкова О. С. Зарубіжна література ХІХ ст.: європейська реалістична проза 1830-1880-х років. К.: Знання України, 2006. 438 с.
4. Бузулан Г.В. Шарль Бодлер – предтеча символізму. *Всесвітня література та культура в середніх навчальних закладах України*. 2003. № 1. С.34-36.
5. Васильєв Є.М. Історія Пігмаліона та Галатеї без «хепі енду»: до вивчення п'єси Б.Шоу «Пігмаліон». *Зарубіжна література в школах України*. 2009. № 4. С. 32-33.
6. Васильєв Є. М. «Усе-таки Галатеї не зовсім подобається Пігмаліон». Матеріали до вивчення комедії Б.Шоу. *Всесвітня література та культура*. 2004. № 1. С. 7-12.
7. Вознюк, О. Уроки за Бодлером: пошук методичних варіантів. Матеріал до уроку-портрета. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2011. № 2. С. 51-52.
8. Гальчук О. В. Томас Манн. Література Німеччини першої половини ХХ ст. / Історія зарубіжної літератури ХХ століття : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К., 2010. С. 152 – 159.
9. Гладішев В.В. Застосування елементів композиційного аналізу під час вивчення п'єси Бернарда Шоу «Пігмаліон». *Зарубіжна література в школах України*. 2008. № 2.
10. Градовський А.В. Аналіз науково-методичних засад порівняльної інтерпретації твору. *Зарубіжна література в навчальних закладах*. 2004. № 1. С. 18-21.
11. Градовський А.В. Лінгвістичний експеримент очима полковника Пікерінга. Комедія Бернарда Шоу «Пігмаліон». 10 клас. *Зарубіжна література в навчальних закладах*. 2001. №1. С.18-20.
12. Градовський А.В. Порівняльний аналіз у системі шкільного курсу літератури: методологія та методика: Монографія. Черкаси: Брама, 2003. 292 с.
13. Градовський А. Таємниці духовного зв'язку: Поль Верлен – Микола Вороний, Артур Рембо – Максим Рильський. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2006. №1. С. 19-24.
14. Гузь О.О. Від міфу до постмодернізму. Тернопіль: Мандрівець, 2007. 205 с.
15. Гузь О. Епопея людської душі. Творчість Шарля Бодлера. *Всесвітня література та культура*. 2011. № 2. С. 2-40.
16. Гузь О. Система уроків за повістю Ч.Діккенса «Різдвяна пісня у прозі». 6 кл. *Зарубіжна література*. 2004. № 42. С. 10-20.
17. Данюк Л. Пошуки виходу з кризи гуманізму. Т.Манн. Життєвий і творчий шлях письменника. *Зарубіжна література*. 2005. №45. С. 3 – 6.
18. Дітькова, С.Ю. Блакитна квітка і «Квіти зла». *Зарубіжна література в школах України*. 2009. № 1. С.6-10.
19. Дітькова С.Ю. Томас Манн і його новела «Маріо і чарівник». *Зарубіжна література в навч. закладах України*. 2003. № 9. С. 30-32.
20. Зарубіжні письменники. енциклопедичний довідник: в 2 т. / за ред. Н.Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2005.
21. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.
22. Література Англії. ХХ століття: навч. посіб. / К. О. Шахова, Н. Ю. Жлуктенко, С. Д. Павличко та ін.; за ред. К.О. Шахової. Київ: Либідь, 1993. 400 с.
23. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / [авт.-уклад. Ю. І.Ковалів]. Т.1. Київ: Академія, 2007. 608 с.

24. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / [авт.-уклад. Ю.І.Ковалів]. Т. 2. Київ: Академія, 2007. 624 с.
25. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т.Гром'як, Ю.І.Ковалів та ін. Київ: ВЦ «Академія», 1997. 752 с.
26. Ленарт В. «Нехай потішить вас маленький скромний дар...» Поглиблений аналіз поезії Поля Верлена. *Всесвітня література та культура*. 2011. № 1. С. 30-33.
27. Мухін В.О., Кубар Г.М. Стендаль «Червоне і чорне»: у пошуках методичних варіантів. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2003. № 9. С. 47-54.
28. Назарець В.Н., Васильєв Є.М., Пелех Ю.В. «Візитна картка» М.Метерлінка. *Всесвітня література та культура в середніх навчальних закладах України*. 2006. № 1. С. 25-27.
29. Ніколенко О.М. Поль Верлен і українська література. ВЛ. 2006. № 1. С. 32-36.
30. Ніколенко О. Стефан Малларме. *Тема*. 2005. №3-4. С. 198-212.
31. Ніколенко О.М., Шахова Н.О. Б.Шоу: «Справжній прогрес стане можливим, якщо ми... зможемо створити нових людей». *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2006. № 4. С.38 – 41.
32. Нестерук С. Творчість Б.Шоу у гендерному прочитанні. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. К., 2004. Вип. 9: Лінгвістика і літературознавство. С. 308–315.
33. Носкова М. Різдвяна пісня у прозі: Система уроків. *Зарубіжна література*. 2003. № 42. С. 8-14.
34. Панчук Л. З практики вивчення твору-перестороги (Компаративний урок-дослідження за новелою «Маріо і чарівник» Т. Манна і драма «Матінка Кураж та її діти» Б. Брехта). *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2008. № 3. С. 57 – 59.
35. Пастух Т.В. Використання проектної технології під час вивчення повісті О. де Бальзака «Гобсек». Матеріали до уроків. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2006. № 9. С. 53-56.
36. Ратушняк О.М. Подорож у світ людської психіки (Матеріал до уроку за романом Стендаля «Червоне і чорне»). *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2002. № 8. С. 48-51
37. Ревнівцева Є. Зіткнення мрії і дійсності. Матеріали до уроків з вивчення творчості Ібсена. 10 кл. *Зарубіжна література*. 2005. № 11.
38. Середюк Т.М. Ч.Діккенс «Різдвяна пісня у прозі»: у пошуках методичних варіантів. Система уроків. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2005. № 11. С. 45-50.
39. Стамат К. Ідея наполеонізму в літературі і сучасному житті. (Роздуми над романами «Червоне і чорне» Стендаля та «Злочин і кара» Достоевського) 10 кл. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2004. № 9. С. 46-48.
40. Султанов Ю.І. Перший і останній крок Ж.Сореля на шляху до духовного відродження. *Всесвітня література та культура в середніх навчальних закладах України*. 2003. № 7. С. 16-20.
41. Тур В. «Червоне і чорне»: композиція і символіка соціально-психологічного аналізу. *Зарубіжна література*. 2004. № 31. С. 23-24.
42. Уліщенко В. В. Зарубіжна проза ХХ століття в школі: Філософія модернізму та постмодернізму, біографії письменників, методика аналізу художніх творів. Харків: Світ дитинства, 2002. 249 с.
43. Удовиченко Л.М. Осягнути глибину новаторства «майстра літератури ідей» (Підсумковий урок-дослідження за романом Стендаля «Червоне і чорне»). *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2005. № 7. С. 49-52.
44. Чередник Л. Особливості втілення теми кохання у новели С.Цвейга «Лист незнайомої». *Всесвітня література в навчальних закладах України*. 2003. №5. С. 31-33.

45. Чечетіна Л.А. «Принажуватися заради грошей не варто». Романтичні і реалістичні тенденції в повісті Бальзака «Гобсек». *Зарубіжна література в середніх навчальних закладах України*. 2004. № 9. С. 26-30.
46. Шахова К. Ч. Діккенс. *Зарубіжна література в середніх навчальних закладах України*. 2004. № 6-7. С. 17-28.
47. Шкурко О. Услід за птахом щастя. Вивчення п'єси феєрії М.Метерлінка «Синій птах». 10 кл. *Зарубіжна література*. 2006. № 13. С. 17-22.

13. Інформаційні ресурси

1. Давиденко Г. Історія зарубіжної літератури ХІХ – поч. ХХ століття: навч посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 400 с. (8 екз.).
2. Історія української літератури ХІХ ст.: У 2 кн. Кн. 1: Підручник / За ред. акад. М.Г. Жулинського. К.: Либідь, 2005. 656 с. (20 екз.)
3. Історія української літератури ХІХ ст.: У 3-х кн. Кн. 1: Навч. посібник / За ред. М.Т. Яценка. К.: Либідь, 1995. 368 с. (20 екз.).
4. Родіонова І., Мхитарян О., Ситченко А. Корпус навчально-методичних матеріалів до дисциплін літературознавчого циклу: навчально-методичний посібник / за заг. ред. І. Родіонової. Миколаїв, 2020. 355 с. (3 екз.).
5. Ситченко А.Л., Родіонова І.Г., Гурдуз А. І. Корпус типових навчальних програм. Ч. 2. Дисципліни літературознавчого циклу: методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. Миколаїв: Іліон, 2019, 123 с.
6. Ситченко А., Родіонова І. Корпус навчально-методичних матеріалів до дисциплін літературознавчого циклу: навчально-методичний посібник /за заг. ред. І. Г. Родіонової. Миколаїв, 2021. 168 с.